

Mededeling CBFA_2011_15 dd. 23 maart 2011

De nieuwe toezichtsarchitectuur voor de financiële sector

Toepassingsgebied:

Alle instellingen onder toezicht van de CBFA of van het CSRSFI.

Samenvatting/Doelstelling:

Deze mededeling strekt ertoe de Belgische financiële sector in te lichten over de nieuwe toezichtsarchitectuur zoals ingevoerd bij wet van 2 juli 2010 en koninklijk besluit van 3 maart 2011.

Structuur:

1. Inleiding
2. Betrokken instellingen
3. Sleuteldata voor de nieuwe bevoegdheidsverdeling - Continuïteit
4. Opheffing van het CSRSFI
5. De CBFA wordt de FSMA
6. Samenwerking tussen de Nationale Bank en de CBFA

Geachte mevrouw, Geachte heer,

Bij deze wensen wij u op de hoogte te brengen van de recente ontwikkelingen inzake de hervorming van het toezicht op de Belgische financiële sector.

1. Inleiding

In de nasleep van de financiële crisis werd zowel op internationaal als op nationaal niveau op actieve wijze nagedacht over de evolutie van de toezichtsarchitectuur van de financiële sector. Wat specifiek Europa betreft, werd in verschillende landen snel eensgezindheid bereikt over de noodzaak tot toenadering van de bestanddelen van het micro- en macroprudentieel toezicht op de financiële instellingen.

In lijn met deze buitenlandse evoluties en voortbouwend op de aanbevelingen geformuleerd door de groep voorgezeten door Baron Lamfalussy¹, heeft de Belgische wetgever er bij wet van 2 juli 2010² voor geopteerd het toezicht op de financiële sector te kunnen laten evolueren naar een bipolair model, het zogenaamde "Twin Peaks"-model. In uitvoering van deze wet werd het koninklijk besluit van 3 maart 2011 betreffende de evolutie van de toezichtsarchitectuur voor de financiële sector³ uitgevaardigd.

¹ Verslag van het *High Level Committee for a new Financial Architecture*, voorgezeten door Baron Lamfalussy, juni 2009.

² Wet van 2 juli 2010 tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten en van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, en houdende diverse bepalingen (*Belgisch Staatsblad* van 28 september 2010).

³ Belgisch Staatsblad van 9 maart 2011.

De nieuwe toezichtsarchitectuur steunt op de volgende twee pijlers:

- enerzijds, de Nationale Bank van België (hierna "de Nationale Bank"), waarin de verschillende macro- en microprudentiële toezichtsfuncties zijn ondergebracht;
- anderzijds, een toezichtsautoriteit, de nieuwe CBFA (voortaan "*Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten*", verkort "*FSMA*", genaamd), die instaat voor alle toezichtsfuncties op de financiële markten en beleggingsinstrumenten, alsook voor de gedragsregels van de financiële spelers, het toezicht op de commercialisatie van de financiële producten en de bescherming van de consumenten van financiële diensten.

Prudentiële regels zijn specifiek gericht op het waarborgen van een passende organisatie en de soliditeit van de financiële instellingen door deze laatsten te onderwerpen aan voorschriften met betrekking tot onder meer solvabiliteit, liquiditeit en rendabiliteit.

Gedragsregels streven op hun beurt naar een eerlijke, rechtvaardige en professionele behandeling van beleggers, cliënten en andere belanghebbende partijen door vereisten op te leggen inzake integriteit van de onderneming, de aspecten van de organisatie die betrekking hebben op de gedragsregels en de zorgvuldige behandeling van deze personen.

De nieuwe bevoegdheidsverdeling tussen de Nationale Bank en de CBFA/ FSMA gaat in vanaf 1 april 2011. Het koninklijk besluit van 3 maart 2011 regelt de organisatie van de bevoegdheidsoverdracht tussen de twee entiteiten en verduidelijkt de concrete modaliteiten van die overdracht.

Die modaliteiten strekken ertoe de bevoegdheden van beide toezichthoudende autoriteiten alsook hun werking en bestuur te definiëren in het licht van hun respectieve bevoegdheden, en hun onderlinge samenwerking te organiseren voor de deels gemeenschappelijke materies.

2. Betrokken instellingen

Het Twin Peaks-model houdt een scheiding in tussen de controle op de prudentiële regels en deze op de gedragsregels, en realiseert bovendien een volledige integratie van het micro- en het macroprudentieel toezicht. Zo zal de Nationale Bank, die nu reeds de macro-economische ontwikkelingen opvolgt, voortaan eveneens instaan voor het individuele prudentiële toezicht op alle hierna vermelde actoren van het financiële stelsel :

- de kredietinstellingen, inclusief de financiële dienstengroepen;
- de beleggingsondernemingen met het statuut van beursvennootschap;
- de verzekeringsondernemingen;
- de herverzekeringsondernemingen;
- de verrekeningsinstellingen;
- de vereffeningsinstellingen en de daarmee gelijkgestelde instellingen;
- de betalingsinstellingen;
- de instellingen voor elektronisch geld;
- de borgstellingsmaatschappijen.

De Nationale Bank zal voortaan de bevoegdheden met betrekking tot het prudentieel toezicht uitoefenen, met uitzondering van de gedragsregels (zie hierna), waarmee de CBFA en het Comité voor systeemrisico's en systeemrelevante financiële instellingen (hierna "het CSRSFI" genoemd) voorheen waren belast.

De Nationale Bank zal ten aanzien van alle vermelde instellingen tevens optreden als de toezichthouder zoals bedoeld in de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

3. Sleuteldata voor de nieuwe bevoegdheidsverdeling - Continuïteit

De nieuwe bevoegdheidsverdeling gaat in op 1 april 2011. De nieuwe toezichtsarchitectuur zal dan ook vanaf die datum uitwerking hebben.

De verzoeken die in het kader van de uitoefening van het prudentieel toezicht moeten worden ingediend, dienen tot 31 maart 2011 bij de CBFA te worden ingediend. Vanaf 1 april 2011 zal de Nationale Bank bevoegd zijn voor de uitoefening van alle prerogatieven en voor het nemen van alle beslissingen die vereist zijn voor de uitoefening van haar toezichtsoverdrachten. Daarvoor zal de Nationale Bank van de CBFA alle dossiers overnemen die nog bij haar in behandeling zijn. Dit impliceert dat alle verzoeken die bij de CBFA werden ingediend, rechtsgeldig blijven en verder door de Nationale Bank zullen worden afgehandeld, zonder dat een nieuw verzoek hoeft te worden ingediend.

Het koninklijk besluit poneert het beginsel van de volledige continuïteit van het toezicht : alle beslissingen die de CBFA voorheen in het kader van haar bevoegdheden heeft genomen, blijven rechtsgeldig. De administratieve beslissingen die de CBFA en het CSRSFI vóór de datum van de bevoegdheidsoverdracht hebben genomen, blijven ook na die datum uitwerking hebben, en dit tot op het moment waarop zij, in voorkomend geval, door de Nationale Bank worden herzien of herroepen.

4. Opheffing van het CSRSFI

Het CSRSFI, dat door de wet van 2 juli 2010 werd opgericht bij wijze van overgangsfase in aanloop naar de eigenlijke invoering van het Twin Peaks-model, houdt op te bestaan vanaf 1 april 2011. De bevoegdheden van het CSRSFI worden toevertrouwd aan de Nationale Bank en aan de FSMA overeenkomstig het Twin Peaks-model. Het door voornoemde wet ingevoerde onderscheid in verband met de categorie van de systeemrelevante financiële instellingen (waarvoor het CSRSFI bevoegd was) blijft echter pertinent omdat de specifieke bevoegdheden inzake die instellingen aan de Nationale Bank worden overgedragen.

5. De CBFA wordt de FSMA

Ingevolge die hervorming en om de evolutie van haar opdrachtenpakket beter te weerspiegelen, inzonderheid de specialisatie van haar bevoegdheden inzake het toezicht op de gedragsregels, krijgt de CBFA een nieuwe naam en wordt zij omgedoopt tot de "*Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten*" ("*Financial Services and Markets Authority*", verkort "*FSMA*").

De FSMA wordt belast met zes voornaamste missies :

1° het markttoezicht;

2° het gedragstoezicht;

3° het producttoezicht;

4° de financiële opleiding van het publiek;

5° de pensioenfondsen;

6° het toezicht op verschillende financiële actoren : de bank- en verzekeringstussenpersonen, de beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging, de vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies, alsook de wisselkantoren.

Meer in het bijzonder zal de FSMA met de volgende wettelijke bevoegdheden belast zijn :

1) De FSMA zal instaan voor het toezicht op :

- de regeling inzake uitgiften en openbare overnamebiedingen;
- de regeling inzake genoteerde vennootschappen;
- de markten en de marktondernemingen, inclusief de preventie en de beteugeling van marktmisbruiken;
- de instellingen voor collectieve belegging;
- de beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging;
- de vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies;
- de wisselkantoren;
- de verzekerings- en herverzekeringstussenpersonen;

- de tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten;
 - de ondernemingen en de verrichtingen als bedoeld in de wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet;
 - de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst, alsook sommige niet-prudentiële bepalingen van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen;
 - de naleving van de regels bedoeld om het publiek te beschermen tegen het onwettelijk aanbod of de illegale levering van financiële producten of diensten.
- 2) Daarnaast zal de FSMA de bevoegdheden van de CBFA uitoefenen op het vlak van de naleving van de gedragsregels door de categorieën van instellingen die voortaan aan het prudentieel toezicht door de Nationale Bank zijn onderworpen. De specifieke gedragsregels bij het verstrekken van beleggingsdiensten die vandaag reeds gelden voor de kredietinstellingen en beleggingsondernemingen kunnen overigens bij koninklijk besluit uitgebreid worden tot de verzekeringsondernemingen. Verder krijgt zij een expliciete bevoegdheid voor de herstelmaatregelen ten aanzien van die instellingen voor wat de naleving van de desbetreffende regels betreft. Die regels strekken er immers specifiek toe een loyale, billijke en professionele behandeling van de beleggers, cliënten en andere belanghebbende partijen te waarborgen aan de hand van vereisten inzake met name de deskundigheid van de instelling, haar bedrijfsvoering en de zorgvuldige behandeling van deze personen.
- 3) De FSMA neemt rechtstreeks de bevoegdheden van openbare orde over die het Rentenfonds uitoefent ten aanzien van de transacties die op de markt van de overheidsschuld worden uitgevoerd. Daarnaast zal zij ook statistieken opstellen over die transacties. Verder zal zij de gegevens controleren die de markthouders aan het Agentschap van de Schuld overleggen. Die veranderingen zullen in werking treden op een bij koninklijk besluit vastgestelde datum.
- 4) De FSMA wordt ook belast met het toezicht op de ondernemingen en de verrichtingen die onder de toepassing vallen van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet. De inwerkingtreding van die nieuwe bevoegdheid zal later bij koninklijk besluit worden vastgesteld.
- 5) De FSMA is bevoegd voor de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening en voor het toezicht op de sociale bepalingen over de tweede pensioenpijler.
- 6) Bij koninklijk besluit kunnen de gedragsregels in de ruime zin die van toepassing zijn op de financiële ondernemingen, uitgebreid worden tot, onder meer, de publiciteitsregels, de regelingen inzake de voordelen die verband houden met de verstrekte diensten, en de transparantie over prijzen, vergoedingen en kosten.
- 7) Op advies van de Raad voor het Verbruik zal de FSMA ook reglementen bepalen die een verbod dan wel beperkende voorwaarden bevatten voor de verhandeling van retailbeleggingsproducten (traceerbaarheid van de producten), of de transparantie over de tarifiering en de administratiekosten van dergelijke producten bevorderen.
- 8) Tot slot heeft de FSMA, meer algemeen, tot taak bij te dragen tot de financiële vorming van de spaarders en de beleggers.

6. Samenwerking tussen de Nationale Bank en de FSMA

De belangrijkste modaliteiten inzake de uitoefening door de Nationale Bank en de FSMA van hun respectieve toezichtsoverdrachten worden in de sectorale wetten geregeld.

Los van de samenwerking bij de uitoefening van hun respectieve taken, bevatten de organieke wetten van zowel de Nationale Bank als de FSMA een algemene bepaling die hen toelaat een samenwerking uit te bouwen in de domeinen die zij in onderling akkoord bepalen.

De continuïteit van de toezichtsoverdrachten ten aanzien van de financiële sector wordt in elk geval gewaarborgd.

Informatie over de praktische modaliteiten voor de communicatie met de nieuwe autoriteiten (adressen, e-mailadressen, telefoonnummers, ...) zal later worden bekendgemaakt.

Hoogachtend,

De Voorzitter,

Jean-Paul SERVAIS